

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 26 februari 2021 enkele vragen en opmerkingen aan de Staatssecretaris van Financiën voorgelegd over zijn op 1 februari 2021 toegezonden brief inzake toezegging notaoverleg 1 februari 2021 en gebruik van tweede nationaliteit door de Belastingdienst (Kamerstuk 2021Z02492).

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De adjunct-griffier van de commissie,
Schukkink

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief waarin wordt ingegaan op enkele toezeggingen gedaan tijdens het notaoverleg Fraudebestrijding en gebruik tweede nationaliteit Belastingdienst. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer de diepere zoekactie naar het aantal verzoeken tot minnelijke schuldsanering naar verwachting is afgerond. Waarom is gekomen tot de vier genoemde selectiecriteria? Waarom is gekozen voor het bedrag van 10.000 euro? Klopt het dat iemand met een schuld van net geen 10.000 euro (zeg 9.900 euro) in combinatie met een opzet/grove schuld (O/GS)-kwalificatie en/of registratie in de Fraude Signalering Voorziening (FSV) is afgewezen voor een minnelijk schuldsaneringstraject en via deze selectiemethode nu niet bij de Belastingdienst in beeld komt? Zo ja/nee, graag een uitgebreide toelichting en verklaring omtrent de wenselijkheid hiervan.

De leden van de VVD-fractie lezen dat informatie uit FSV mogelijk is gedeeld met vier verschillende samenwerkingsverbanden. Kan de Staatssecretaris toelichten waarom deze samenwerkingsverbanden worden aangegaan? Ambtenaren hebben informatie uitgewisseld met verschillende instanties die mogelijk relevant werd geacht; op basis waarvan wordt deze afweging gemaakt? Wanneer is informatie wel relevant en wanneer niet? Welke ruimte laten de wet en convenanten om specifieke informatie uit te wisselen zonder daarvoor een bepaalde toetsing te hoeven laten plaatsvinden? Naast FSV werkt de Belastingdienst met veel andere lijsten en databases. Heeft uitwisseling van deze informatie wel correct plaatsgevonden? Voldoen al deze lijsten en databases wel aan de privacywetgeving? Zo nee, welke niet? Hoe wordt in de toekomst voorkomen dat informatie die gedeeld wordt vanuit een convenant of andere samenwerkingsafspraken niet meer is terug te halen?

De leden van de VVD-fractie willen van de gelegenheid gebruikmaken om een vraag te stellen over het werken met een track-en-trace-systeem bij de Belastingdienst zoals gevraagd in de schriftelijke vragen het lid Lodders (VVD)¹. Kan de Staatssecretaris toelichten welke diverse trajecten en pilots er op dit moment lopen om de behandeling van stukken, informatie en documenten binnen en door de Belastingdienst te verbeteren?

De leden van de VVD-fractie willen tot slot aangeven het op prijs te stellen de adviezen van de nieuw op te richten Adviesraad Analytics te ontvangen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de toezeggingenbrief naar aanleiding van het notaoverleg over fraudeopsporing en gebruik van tweede nationaliteit door de Belastingdienst. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen.

De Staatssecretaris geeft aan dat de Belastingdienst de informatie uit FSV gedeeld kan hebben met regionale informatieve en expertisecentra, de landelijke stuurgroep interventieteams, artikel 64 van de Wet Structuur Uitvoeringsorganisaties Werk en Inkomen (SUWI) en het informatie-

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2020–2021, nr. 1616.

knooppunt zorgfraude. De samenwerkingsverbanden is per brief gevraagd om na te gaan of er nog herleidbare informatie te vinden is, of zij de desbetreffende mensen kunnen informeren en of zij de data willen wissen. De leden van de CDA-fractie missen hierbij de vraag wat deze samenwerkingsverbanden met de informatie uit FSV gedaan hebben en of zij dit willen herstellen als sprake is van een FSV-notering waarvan niet kan worden vastgesteld dat deze correct was. Graag vragen zij de Staatssecretaris of dit ook gecommuniceerd is of gaat worden naar de samenwerkingsverbanden. Deze leden merken hierbij op dat dit van groot belang is voordat de samenwerkingsverbanden de data wissen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

Algemeen

De leden van de fractie van D66 hebben kennisgenomen van de brief over toezeggingen gedaan tijdens het notaoverleg van 1 februari 2021 over fraudeopsporing en gebruik van tweede nationaliteit door de Belastingdienst. Deze leden benadrukken nogmaals het belang van de aanpak om discriminatie, racisme, etnisch profileren en het gebruik van de tweede nationaliteit door overheidsorganisaties te voorkomen. Deze leden vragen wanneer het rapport van de Nationale ombudsman over etnisch profileren en discriminatie door de overheid naar verwachting wordt afgerond. Deze leden vragen per wanneer het kabinet terugkomt op de overige toezeggingen uit het notaoverleg.

De leden van de fractie van D66 vragen om een toelichting op de ontwikkelingen ten aanzien van het oplossen van private schulden van gedupeerde ouders.

Omvang en werkwijze minnelijke schuldsanering

Deze leden vragen om een toelichting ten opzichte van de actuele ontwikkelingen ten aanzien van het tijdpad van de diepere zoekactie naar de onacceptabele werkwijze waarmee verzoeken tot minnelijke schuldsanering werden afgewezen. Is eind juni realistisch? Zijn er nog versnelingsopties? Hoeveel verzoeken kan een medewerker gemiddeld per dag behandelen?

De manier waarop personen die in FSV geregistreerd stonden daarover geïnformeerd worden (motie-Marijnissen)

De leden van de fractie van D66 vragen hoeveel mensen inmiddels zijn geïnformeerd dat ze in FSV geregistreerd stonden. Ligt de Belastingdienst op schema om iedereen in maart te informeren? Hoe vaak zal er naar verwachting sprake zijn van een uitzondering?

Het onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven

De leden van de fractie van D66 vragen wanneer dit onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven wordt gestart.

Delen van informatie uit FSV met andere organisaties

De leden van de fractie van D66 vragen of er al meer bekend is over welke informatie is gedeeld met de Stichting Inlichtingenbureau. Deze leden verwijzen naar de schriftelijke vragen van het lid Verhoeven (D66)² om opheldering te krijgen of overheidsorganisaties zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) houden. Deze leden vragen hoe het kabinet nu terugkijkt op de voorbereiding op en implementatie van de AVG door overheidsorganisaties. Deze leden vragen wanneer de Kamer de stand van zaken ontvangt ten aanzien van de informatie van de samenwerkingsverbanden of er nog herleidbare informatie te vinden is, of zij de desbetreffende mensen kunnen informeren en de data wissen.

Ethisch verantwoord omgaan met risicomodellen en algoritmen

De leden van de fractie van D66 stellen het op prijs als de adviezen van de aan te stellen Adviesraad Analytics voor de Belastingdienst naar de Kamer worden gestuurd. Deze leden vragen hoe het kabinet hier invulling aan zal geven.

Overig

De leden van de fractie van D66 verwelkomen dat de hersteloperatie toeslagen ook al doende leert en acties onderneemt, zoals een vooraankondiging per sms dat ouders die dag worden gebeld. Tegelijkertijd ontvangen deze leden signalen dat een brief van de Belastingdienst/Toeslagen die waarschijnlijk als doel heeft om ouders op te hoogte te stellen dat ze binnenkort worden gebeld over het overmaken van 30.000 euro tot verwarring leidt. Deze leden vragen om een nadere toelichting over deze brief.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GL

De leden van de GroenLinks-fractie danken het kabinet voor de aanvullende informatie. Zij merken desalniettemin op dat zij zich hebben verbaasd over het feit dat op verschillende punten, zoals onderzoek naar de omvang van het automatisch afwijzen van verzoeken tot minnelijke schuldsanering, pas vervolgstappen zijn genomen nadat de Kamer hiernaar vroeg, en niet voorafgaand aan het debat zelf, hoewel evident was dat het hier om cruciale zaken gaat. Deze leden hebben een aantal vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen naar de organisatie achter de handmatige zoekactie. Hoeveel interne en hoeveel externe fte's werken hier op dit moment aan? Is er al een nadere specificatie te geven van de ruwe planning? Waar is de in de planning verwachte tijdlijn op gebaseerd?

² Vragen van het lid Verhoeven (D66) aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Defensie, Justitie en Veiligheid, Financiën, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voor Rechtsbescherming, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretarissen van Justitie en Veiligheid, van Infrastructuur en Waterstaat, van Economische Zaken en Klimaat over het naleven van de Europese privacyregels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) bij (uitvoerings)instanties, ingezonden 18 februari 2021, kenmerk 2021Z03370 en Vragen van het lid Verhoeven (D66) aan de Ministers van Defensie, van Justitie en Veiligheid, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voor Rechtsbescherming en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over grootschalige en onrechtmatige verzameling van data van burgers door de krijgsmacht, de politie, de Belastingdienst, de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en andere overheidsorganisaties., ingezonden 15 januari 2021, kenmerk 2021Z00730.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen hoe uitgezocht wordt of automatische ondersteuning van de handmatige zoekactie op termijn alsnog mogelijk is.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of toegelicht kan worden hoe in specifieke casussen bepaald kan worden of hier een daadwerkelijk causaal verband was tussen het niet toekennen van minnelijke schuldsanering en een vermelding in FSV. Is bijvoorbeeld in de systemen gemeld dat het hier om automatische afwijzing gaat?

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat de aanpak erop gericht is om de burgers van wie de kans het grootste is dat zij getroffen zijn, ook als eerste te vinden. Deze leden vragen hoe in dezen precies geprioriteerd wordt. Is deze prioritering geheel gestoeld op de input van schuldhulpverleners, of zijn er ook andere manieren waarop het kabinet de waarschijnlijk zwaarst getroffen en als eerste in beeld krijgt, zo vragen deze leden.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen naar het delen van informatie met andere organisaties uit FSV. Zij wijzen erop dat de SUWI een artikel bevat (artikel 64) op basis waarvan samenwerkingsverbanden in de sociale zekerheid, waaronder de Belastingdienst, persoonsgegevens met elkaar kunnen delen in het kader van fraudebestrijding. Deze leden vragen of de toepassing van dit artikel een rol heeft gespeeld in het delen van gegevens uit FSV met andere organisaties. Zij vragen of het kabinet bereid is dit nader te onderzoeken.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de Belastingdienst een overzicht kan geven van de artikel 64-onderzoeken binnen de Wet SUWI die zij de afgelopen jaren heeft uitgevoerd en kan ingaan op de vraag of er in deze onderzoeken een mogelijke relatie is met registratie in FSV dan wel als O/GS. Is FSV op enig moment ingezet voor een art. 64 SUWI-onderzoek, zo vragen deze leden.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of ook mensen van voor de schoning van FSV geïnformeerd zullen worden over de FSV-vermelding. Dit zou immers betekenen dat veel meer mensen geïnformeerd moeten worden dan na de schoning. Wat is hierbij de overweging, zo vragen deze leden.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom het tot maart geduurd heeft totdat er een onderzoek naar de effecten van FSV aanbesteed werd, terwijl de problematiek op dat moment al een jaar boven tafel is. Welke stappen zijn er in de tussentijd genomen dat dit zo lang geduurd heeft, zo vragen zij.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen op welke manier het perspectief van burgers specifiek betrokken gaat worden in het onderzoek naar zowel de effecten van FSV op burgers en bedrijven, alsmede het verdere onderzoek naar de vraag met welke instanties FSV-vermeldingen en OGS-predicaten gedeeld zijn. Deze burgers kunnen immers heel precies aangeven door welke instanties zij «plotseling» nog meer achterna werden gezeten.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen wat de status is van de uitvoering van de aangenomen motie-Klaver c.s. (Kamerstuk 35 510, nr. 16), waarin verzocht wordt een algoritmeregister op te zetten. Deze leden ontvangen graag een toelichting op dit punt van de verwachte planning.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie constateren dat potentieel 400.000 mensen te maken gehad met een afwijzing van al dan niet minnelijke schuldsanering en dat dit soms op naar de mening van de Staatssecretarissen onacceptabele wijze tot stand is gekomen. Zij vragen hen naar de invulling van het begrip onacceptabel en naar het aantal zaken waarvan dit inmiddels vaststaat. Deze leden vragen de Staatssecretaris waarom nu pas wordt geoordeeld dat sprake is van een onacceptabele handelwijze van de Belastingdienst/Toeslagen in deze zaken en hoe deze in het verleden is beoordeeld, terwijl de gevolgen destijds hetzelfde waren. Zij vragen voorts wanneer de politieke en ambtelijke leiding van het departement op de hoogte is geraakt van deze handelwijze en hoe er toen over is geoordeeld.

De leden van de SP-fractie spreken hun zorgen uit over de aanpak van de schuldhulpverlening in Nederland en de manier waarop deze te werk gaat. Zij krijgen vele signalen van gedupeerden bij wie de schuldhulpverlener hoofdzakelijk zijn of haar eigen rekening betaalt vanuit de inkomsten van gedupeerden waardoor deze in de schulden blijft zitten. Zij vragen de Staatssecretaris hoe met deze misdadige uitwas van de schuldenindustrie om zal worden gegaan en hoe de Belastingdienst zowel de gedupeerden gaat compenseren als de malafide schuldhulpverleners gaat aanpakken.

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris naar de uitvoering van het gedeelte van de motie-Marijnissen³ waarin de regering is verzocht voor 1 maart een voorstel te doen vervuilde data, risicomodellen en het gebruik van nationaliteit op te ruimen. Deze leden merken op dat in de passage in deze brief hierover niet wordt gesproken. Zij vragen voorts naar de actuele voortgang van het informeren van gedupeerden over opname van hun gegevens in FSV.

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris naar de vormgeving van de aanbesteding naar het onderzoek naar de effecten van FSV en of de al dan niet commerciële organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn geweest bij de vormgeving of onderhoud van FSV hiervan uitgesloten zullen worden.

II Reactie van de Staatssecretaris van Financiën-Fiscaliteit en Belastingdienst

³ Kamerstuk 35 510, nr. 21.